

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5. uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrto leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inzerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovoljivo frankirajo. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inzerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inzerati po dogovoru. Inzerati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjav: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Nasilen preobrat.

I.

Ko je bila prestana skadrška kriza, je pisalo vladno časopisje, da smo morali nastopiti brezobzirno, sicer bi naša beseda na Balkanu in v Evropi sploh nič več ne veljala. Ta kriza se je rešila tako, kakor smo zahtevali, zelo dvomljivo pa je, če smo s tem uspehom pridobili na ugledu. Na Balkanu gotovo ne, v Evropi mogoče, ali sigurno se to tudi ne more trditi.

Vzrok pa ne tiči samo v naši albanski politiki, ampak še bolj v naših notranjih razmerah, ki so obupne.

Največja in najbogatejša kronovina države, Češka, je na tem, da ne bo več mogla plačevati svojih učiteljev in deželnih uradnikov, da ne bo mogla vzdrževati svojih bolnic in deželnih cest.

In če so pravna pogajanja že na tem, da se ugodno rešijo, pride vitez Hochenburger in posega vmes tako dolgo, da se zopet razbijejo.

Ravno tako ne deluje deželni zbor v Galiciji. Stranke v tej deželi so bile že edine, da se sporazumejo, ali vse dolgotrajno pomirjevalno delo so vničili — škofje.

Na Ogrskem so bili do zadnjih let brezpravni le nemažarski narodi, ali Tisa in Lukač potisnili sta v njih vrste velik del pristnih Mažarov.

Dunajski državni zbor je postal skupina ljudi, katerih se v resnih trenutkih sploh ne vpraša za njihovo mnenje. — Na jugu pa se izvršuje lombardo-benečanski policijski sistem. Na Hrvaškem imamo izjemno stanje, v Bosni poostreno izjemno stanje, v Dalmaciji in pri nas pa se vedno bolj razvijajo veleizdajniške pravde, kakor ob času karbonarijev. Po mestih ima meščanstvo čut, da sluti za vsakim oglom denuncijanta in če tak meščan gre v nedeljo po stari navadi v kavarno in gostilno in se v pondeljek zbudi, ne da bi imel na glavi ovadbo zaradi veleizdajstva, se čuti že olajšanega.

Velika večina deželnih zborov sploh ne deluje. S tem se zanemarjajo vse deželno-kulturne zadeve, podjetnost ima vrv okrog vratu, zaslužka ni, beda se širi in davčna moč peša.

Kakor se Kitajec počasi navadi na opijum, tako nas hoče vlada počasi pripraviti na izjemno stanje, na prisilen preobrat.

Iz tribune ogrskega državnega zbora je ministrski predsednik sam izjavil, da se na Hrvaškem izvršuje nasilno državno pravo. Pri nas se to ne priznava izrecno, prakticira pa se že mnogo let.

Ko se je vršila debata o uvozu argentinskega mesa, je ministrski predsednik izjavil, da sklep zbornice, naj bo tak ali drugačen, na postopanje vlade ne bo imel nobenega učinka. Zbornica je to mirno požrla in se začela z vlado pogajati o besedilu resolucije, ki naj bi vrgla vsaj nekaj peska v oči volilcem. Pri razpravi o novem brambnem zakonu, je vlada nastavila zbornici pištolo na prsi in zbornica je ubogala. Ko smo stali v evropski krizi so bili vsi poslanci več mescev doma, ali seja zbornice ni bila odgodena in poslanci so vlekli dijete naprej. Tak položaj je trajal cele mesece in tok dijet ni bil prekinjen. Za velik del naših ljudskih zastopnikov je poslaniška čast visoka, nebeška boginja, a tudi molzna krava, ki jih preskrbljuje z mlekom in surovim maslom. To pa učinkuje na njih hrbitiče.

Največja in najvažnejša pravica državne zbornice je rešitev proračuna, ali ravno tega ne reši zbornica nikdar.

Uporaba § 14. ni samo uporaba nasilnega državnega prava, ampak diši že po nasilnem preobratu.

Tendenco § 14. je, omogočiti važne provizorične vladne ukrepe, ki spadajo v področje državnega zbora v slučajih izrednih, nepričakovanih dogodkov, ko državna zbornica ni sklicana.

Vlada pa izrablja to zakonito določbo v ravno nasprotni smeri.

Če državni zbor ne odobri kakega vladnega predloga, pošlje vlada državni zboru domu in s tem ustvari prvi pogoj, da državni zbor ni sklican, in potem uveljavi upravnim potom tisto, česar ji zbornica ni hotela dovoliti. Drugi pogoj, ki zahteva izrednih dogodkov pa se najde v tem, da zbornica ne uboga.

In če je v tem oziru vlada na polju, ki ne spada v njen delokrog, vsemogočna, je popolnoma brez moči na polju eksekutive, ki bi morala biti njen izključni posel. Za uradnike vseh višjih razredov se vrše pogajanja med vlado in strankami. In primeri se, da na važno mesto vlada ne imenuje uradnika A, katerega smatra za najspobnejšega, ampak uradnika B, ki bi sicer ne prišel v poštev, ali imenuje se, ker ga je priporočila močnejša stranka. In vendar bi zahtevalo redno državno gospodarstvo, da vlada postopa pri imenovanju uradnikov kot eksekutiva brez ozira na levo in desno, da ima pred očmi edinole korist dobre uprave.

Bolgarija in Srbija sta imeli boj na nož s Turčijo. Pod orožje je šlo vse, kar sploh more orožje nositi. Doma so ostali le otroci, stari in ženske. In če tudi so imeli vojsko na življenje in smrt, ostalo je doma vse kot v mirnem času, tiskovni zakon, ki je mnogo manj ozkosrčen od našega, je ostal nespremenjen, pisati in govoriti se je smelo, kot v mirnem času. Celotna skupščina v Belgradu in Sofiji sta zborovali med vojno. Pri nas je vojska samo pretila, a živeli smo v miru, in vendar imamo izjemno stanje, veleizdajniške pravde, delegiranja sodišč, prisluškovanje po vseh javnih lokalih. Državni zbor je bil odgojen in od razvoja zunanje politike je bilo odvisno, ali se skliče zbornica na dan 15. majnika, ali se sploh ne skliče. To je za veliki državni organizem zelo opasen položaj in pri teh razmerah se ne smemo čuditi, da v Evropi ne napravi posebnega učinka, če baron Conrad zarožlja s svojo sabljo.

PODLISTEK.

Grof Lev Tolstoj:

Kornej Vasiljev.

Konec.

Dečko črnih oči in v novih lesenih čevljih je vodil konje na potok. „To bo kak vnuk, sin Fedjke, črnook kakor on,“ si misli Kornej.

Sedaj je bil tik poleg hiše.

Dečko je pogledal nepoznanega starčka ter hitel za mladim žrebcom, ki je razposajeno skakal po blatu. Dečku je sledil pes, ki je bil ravnotako črn kakor nekdanji Voltšok.

„Ali bi bil to res Voltšok?“ si misli. In spomnil se je, da bi moral ta biti najmanj dvajset let star. Bližal se je stopnicam ter težavno stopical gori, spominjajoč se, kako je nekdanj sedel na njih ter odstranjeval sneg z držajev. Potem je odprl vežna vrata.

„Zakaj si vstopil brez dovoljenja?“ je zavpil nek ženski glas iz sobe. Spoznal je njen glas. In sedaj stopi sama, zgubana, močna, stara žena v vežo. Kornej je bil pričakoval nekdanjo mlado, lepo Marfo, ki ga je razžalila. To je sovražil, ti bi bil vse očital, a sedaj je stala pred njim stara žena.

„Ako hočeš miloščine, moraš prositi pri oknu,“ reče z ostrim in hreščecim glasom.

„Ne maram miloščine,“ ji odgovori Kornej.

„Kaj pa hočeš drugega? Kaj pa?“

In trenutek je obmolnila. Na njenem obrazu je čital, da ga je izpoznala.

„Preveč se vas tu okoli potepa. Poberi se, poberi se v božjem imenu!“

Kornej je padel s hrbtom proti steni ter jo, opirajoč se na palico, nepremično gledal. In z začudenjem je opazil, da v svoji duši ne čuti več one jeze, ki jo je gojil toliko let, nego da ga obhaja nekaka slabost in ginjenje.

„Marfa, vsi bomo morali nekoč umreti.“

„Poberi se, poberi se v božjem imenu,“ reče hitro in hudobno.

„Ali mi nimaš drugega povedati?“

„Prav nič ti nimam povedati,“ reče. — „Poberi se, poberi se v božjem imenu, poberi se! Takih postopačev je tu okrog mnogo.“

S hitrimi koraki je šla nazaj v sobo ter zaloputnila za seboj vrata.

„Zakaj zmerjate?“ se je začul glas in izza vrat je stopil temnolasi kmet, ki je imel sekiro za pasom. Izgledal je ravnotako, kakor Kornej pred štiridesetimi leti, le nekoliko manjši in slabotnejši je bil. Imel pa je iste črne, iskreče se oči.

Bil je Fedka, kateremu je podaril pred sedemnajstimi leti knjigo s slikami. On je bil, ki je materi ponašal, da nima usmiljenja z beračem. Istočasno ž njim se je prikazal, tudi s sekiro za pasom, nemi nečak, ki je bil sedaj dorasel, mišičat mož z redko brado in dolgim vratom. Gledal je z opreznimi in odločnimi očmi krog sebe. Oba kmeta sta bila ravno zajutrkovala ter se odpravljala v gozd.

„Tako, dedek,“ reče Fedka, ter daje mutcu neka znamenja, kazoč najprve na starčka, potem pa na čumnato, z roko kazoč, kako se reže kruh.

Fedor je šel na cesto, a mutec se je povrnil v hišo. Kornej je stal še vedno s povešeno glavo, naslonjen na zid in na palico. Občutil je morečo slabost in le s težka je zadrževal jok. Mutec je prišel iz hiše držeč v roki velik kos duhtečega črnega kruha, ki ga je ponudil starčku. Ko je Kornej, prekrižajoč se, vzela kruh, se je obrnil mutec proti sobnim vratom, se pogladil z obema rokama po obrazu ter storil tako, kakor da bi pljunil. S tem je hotel označiti svojo nezadovoljnost z obnašanjem tete. Hipoma pa je kakor omamljen prenehal, ter zijal z odprtimi ustmi v Korneja, kakor da bi ga bil izpoznal. Kornej ni mogel več zadržati solz in brisaje si s kaftanom oči, nos in sivo brado, se je obrnil od mutca ter šel ven na stopnice. Obhajal ga je nek čudovit svečanosten občutek ginjenja, ponižnosti in poniževanja pred sinom, pred njo, pred vsemi ljudmi. In ta občutek mu je istočasno napolnil dušo z bolestjo in veseljem.

Marfa je gledala skozi okno ter jela šele potem prosteje dihati, ko je videla, da je starček izginil za oglom hiše.

Ko se je prepričala, da je odšel, je sedla k statvam ter jela tkati. Pač desetkrat je začela, a roke ji niso bile poslušne. Prenehala je ter mislila na Korneja, tako kakor je bil stopil sedaj pred njo. Vedela je, da je bil to on, ki bi jo bil kmalu ubil in ki jo je nekdanj ljubil. In vstrašila se je tega, kar je ravnokar storila. „Nisem tega storila,

Kanya & Co.

Minole dni so prinesli listi vest, da sta do- bila voditelja dunajskega „Press-Bureau-a“ dvorni svetnik pl. Kanya in njegov namestnik vitez pl. Mont- long visoko odlikovanje. Prvi je dobil naslov iz- rednega avstrijskega poslanika in pooblaščenega ministra, a drugi komturni križec Franc-Josipovega reda s križcem.

Dunajski „Bureau“ je ono mesto, kjer so dobivali listi vsa oficijozna poročila in dvorni svetnik Kanya je bil predstojnik te pisarne. Znamenita je postala osobito v zadnjih šestih mesecih po svoji nedosegljivi virtuoznosti glede fabrikacije nedo- segljivih potvarjenih in lažljivih poročil o položaju na Balkanu. Ta pisarna je z naravnost umetniško spretnostjo sugerirala javnemu mnenju o Avstriji vedno to, kar je potrebovala in kar se ji je zdelo prav, da krije brezmiselno taktiko našega zunanjega ministra.

Poglejmo si torej samo nekoliko pogloblje delovanje tega „literarnega oddelka“ pod vodstvom ravnokar odlikovanega gospoda Kanye.

Znano je, da je balkanska vojna gotove evropske diplomate vobče, avstrijske pa še posebe, naravnost presenetila. Naravno je torej, da smo zahtevali na vsak način status quo na Balkanu. A prišle so zmage Bolgarov in Srbov in status quo se je vlegel za peč in mirno preminul. Žalostni smo bili takrat, sila žalostni, a nemogoče je bilo, obdržati ta status quo še dalje na življenju, ker so ga pokopale tudi druge velesile. Ali srbske zmage so postajale našemu prestrižu nevarne, treba je bilo torej avstrijskemu prebivalstvu sugerirati, da so Srbi naši smrtni sovražniki. A da bi se kdo navdušil za vojno raditega, ker so bili Srbi proti Turkom zmagoviti, tega pač ni bilo pričakovati. Stopil je torej v akcijo gospod Kanya in „literarni oddelek“ in nekega lepega dne smo čitali v du- najskih listih debelo tiskana poročila, da so Srbi našega poslanika Prohazko v Prizrenu najprvo oropali moštva, potem pa še masakrirali. Ampak gospod Prohazka je bil nepreviden. Umel ni to ženialno potezo gospoda Kanye in je pisal svoji materi v Olomuc razglednico, kjer poroča da se mu prav dobro godi in da je čil in zdrav.

Tako je strmeči svet izvedel, da je Prohazko kastriral pravzaprav le Kanya, a ne Srbi, in konec te blamaže je bil, da je Prohazka izginil v Rio de Janeiro v Brazilijo.

Med tem so Črnogorci oblegali Skader in dasiravno so velesile zahtevale od Nikite, da pre- neha z obleganjem, se ta ni udal.

Postali so torej sedaj Črnogorci nevarni našemu prestižu in zopet je bilo treba na umeten način hliniti ogorčenost ter napraviti vojno razpo- loženje. A tudi tu ni šlo z resnico, kajti radi albanskega gnezda se ne bi bil nikdo navdušil za vojno. Pa smo hitro imeli Prohazko št. 2 — patra Palića. Tega so radi izpremembe masakrirali Črno- gorci! Natanko je bilo brati, kako so se mu lomila rebra, kako se mu je trgala obleka in kako so ga špikali z bajoneti. Celo Palićeve avtentične besede smo brali v lepi nemščini. Pa zopet ni bilo nič. Mož je bil revolucionar in zato so ga ustrelili, ko je pobegnil. Tudi Palića je mučil le Kanya in ne Črnogorci.

Vrhunec lažnivosti pa je dosegel literarni oddelek s svojimi poročili o predaji Skadra. Ta slučaj je naravnost klasičen in lažnivost je tu do- segla umetniški vrhunec. Dokler je Essad paša branil Skader, je bil junak, vreden spomenika. Ko

je Skader Črnogorcem predal, ker mu je zmanj- kalo živil, je postal naenkrat lump, pred katerim bi moral vsak poštenjak pljuniti. Ko pa si naj bi bil še posadil albansko krono na glavo, je bil pri- lično vse, samo človek ne. Intrigant, morilec, tat, razbojnik, in — panslavist, tole so bili še najmilejši izrazi, ki jih je oficijozus spravil v svet. In že smo bili pripravljene, da uderemo v Albanijo, in rešimo Albance tega nasilneža. Ni pa še minulo deset dni in Essad paša je bil zopet poštenjak od nog do glave, star turški general, ki ni nikdar sklepal z Nikito kako zvezo, ki se ni nikdar pro- klamiral za kralja itd. itd. In moštvo njegove armade, proti kateri smo se hoteli vojskovati, ho- čemo sedaj porabiti kot prvo vojaštvo v Albaniji. Ali ni to čuda? Včeraj je poštenjak, danes falot in jutri zopet poštenjak. In to vse po čudnih potih Kanyeve previdnosti.

A tudi v tem slučaju ni imel gospod Kanya sreče. Prav jasno je namreč, da so bili za taka oficijozna poročila vzroki. In ti so jako enostavni. Grof Berchtold je imel s svojo balkansko politiko smolo in skoro da mu ni preostajalo drugega, kakor uprizoriti albanski švindal. Ker Nikita ni hotel izročiti zasedeni Skader, smo ga hoteli s silo vreči ven. A naša ljuba zaveznica na jugu nas je hotela spremljati, kakor je to običajno pri dobrih prijateljih. Branila pa se je nastopiti proti tustu lastnega kralja in radi tega bi bila skaderska ekspedicija imela še širše naloge. Hipoma ni bilo več v ospredju „skadersko vprašanje“, nego „albanski problem“. A ker smo prej cele mesece trdili in zahtevali, da mora postati Albanija „samo- stojna“, sedaj pa smo si jo mislili razdeliti, je bilo vsekakor potrebno, da ta korak na zunanje nekako opravičimo. In Essad paša je postal žrtva. Kar mimogrede so naredili iz junaškega branitelja Skadra ničvrednega izdajalca in aspiranta za albanski prestol po milosti Nikite. To naj bi bil povod avstrijskega vkorakanja v Albanijo. Da pa dobi tudi Italija sličen povod, se je kratkomalo citiralo še Džavid pašo, ki naj bi bil Valono že zasedel.

Nikita pa je napravil črto preko tega računa, predal je Skader in tako je odpadel vzrok vsa- kega vojaškega vmešavanja v albansko zadevo. In vse kar smo čitali, in ves strah pred vojno je bila umetniško zasnovana laž.

Popolnoma jasno je, da je bila cela ta akcija literarnega oddelka natanko preračunjena, a ker se je izjalovila, so bila naenkrat vsa ta poročila posneta po srbskih in črnogorskih. Ta laž je pa že tako debela, da je celo Avstrijec več ne verjame. Ali bi bil Nikita neumen, da bi sam poročal o neuspehu svojega orožja pred Skadrom.

Stvar je le ta, da se naš „literarni oddelek“ laže, kakor mu bolj prija. Če mu pa pri tem iz- podleti, se pa zopet laže, da so poročila iz srbske in črnogorske strani, poslana nalašč v svet v pogubo avstrijskega prestiža.

To bi bila torej mala izber Kanyevisih zaslug. In že iz tega se vidi, da sta gospod pl. Kanya in njegov namestnik odlikovanje tudi v resnici — zaslužila.

POLITIČNI PREGLED.

Državni zbor.

Dne 15. t. m. se je sešel zopet državni zbor, ki pa po stari navadi zopet ne bode izpolnil nad, katere stavi nanj vse avstrijsko prebivalstvo. Saj

„Bog odpušča. Saj mi nisi nič slabega storil“. Molčal je kratek čas.

„In še nekaj: pojdi, ti pridnost, pojdi k ma- teri in ji povej . . . da je bil popotnik, reči . . . včerajšnji popotnik, reči . . .“

In pričel je ihteti.

„Ali si bil mar pri naših?“

„Da. Reči, včerajšnji popotnik . . . popotnik, reči . . .“, — in zopet so mu solze udušile glas. Naposled pa se je ojunčil ter dokončal: „je prišel, da bi bil vzel slovo od nje.“

In potipal se je po prsih.

„Povedala ji bom, dedek, sigurno ji bom po- vedala! Ali kaj pa iščeš?“ vpraša Agafja.

Starček ji ni odgovoril. Privlekel je iz žepa s svojo suho, poraščeno roko neko pisanje ter ji ga izročil. Od napa se mu je skremžil obraz.

„In to daj onemu, ki je bo zahteval. Moj vojaški list je. Hvaljen bodi bog, grehi vsi so po- ravnani“, in na obraz mu je legel svečanostni izraz. Obrvi je potegnil kvišku in z očmi je gledal v strop. Postal je popolnoma miren.

„Svečo“, je zašepetal, ne da bi premaknil ustnice.

Agafja ga je razumela. Izpred svetih podob je vzela voščeno svečo, jo prižgala ter mu jo dala. Obdržal jo je s palcem in kazalcem.

Agafja je odšla, da spravi njegov vojaški list v predalu. Ko se je zopet približala, mu je padla sveča iz rok, voščene oči niso več gledale

že sestava programa povzroča nepremostljive tež- koče. Vlada zahteva, da naj se najprej reši fi- nancni načrt, potem pa proračunski provizorij za drugo polovico letošnjega leta. Toda prvi točki nasprotujejo z vsilo Rusini, katerim so se pri- družili še nekateri Poljaki, zahtevajoč, da se od- stavi z dnevnega reda ta predlog toliko časa, da je zagotovljena volilna reforma za gališki deželni zbor. Tudi Lahi niso nič kaj vneti za plodonosno delovanje, če se jim še v tem zasedanju ne za- gotovi pravna fakulteta, kateri pa zopet nasprotu- jejo Jugoslovani, če se obenem ne vstreže njho- vim kulturnim zahtevam. Pa tudi Nemci bodo ovi- rali delovanje državnega zbora, zlasti zato, ker je avstrijska vlada prisiljena zabraniti z dovoljenjem nadaljnega posojila polom deželnih financ na Če- škem, kar bi radi dosegli češki Nemci z večletno obstrukcijo v češkem deželnem zboru, da izsilijo od Čehov narodne pridobitve.

Največja nevarnost pa preti parlamentu od vlade same.

Naravno je, da spričo balkanske krize, ki je tako mogočno vplivala tudi na naše politične in gospodarske razmere, zahteva takorekoč celi par- lament debato o naši notranji, zlasti pa o zunanji politiki. Te debate pa vlada noče pripustiti, izgo- varjajoč se s tem, da bi se utegnili razviti debata v smeri, ki bi oškodovala pred svetom ugled in korist naše monarhije. Zato baje ni na mestu ta debata, dokler zunanjepolitični položaj ni popolnoma jasen; ta debata naj bi se po vladinem mnenju razvila šele pri proračunskem provizoriju.

Samoobsebi umevno je, da vidi vlada v slo- vanskih poslancih one može, ki bi utegnili škodo- vati s svojimi izvajanji ugledu monarhije. Toda to je le dobrodošla pretveza; kajti vlada sama dobro ve, če tudi tega noče priznati, da smo Slovani vsaj tako dobri Avstrijci kot Nemci, da zahtevamo le svoje pravice na narodnostnem, kul- turnem in gospodarskem polju.

Pravi vzrok, da se ne bo vršila o zunanji politiki posebna debata je iskati v tem, da hoče vlada rešiti blamaže našo nemško diplomacijo, ka- teri bi slovanski poslanci dokazali z lahkoto, da je ona oškodovala koristi naše države. Uničila nam je za desetletja dobre politične odno- šaje s krepko se razvijajočimi jugoslovanskimi državami, zaprla ali vsaj otežkočila je pot naši trgovini v te dežele. Edino, kar je dosegla diplo- macija, je to, da je rešila za Albanijo Skader, kar je pa drago plačala s tem, da je pripoznala v južni Albaniji Lahom mesto Valono, kjer lahko zapro Lahi v Jadransko morje naše trgovske ladje z bojnim brodomjem vred.

Pod slabo zvezdo torej zboruje državni zbor. Če mu ne upihne luč življenja ta ali ona politična stranka, ga razžene vlada, da zabrani debato o zunanji politiki. Vendar pa ima naš parlament že preiskušeno sredstvo, da si ohrani življenje — ljubezen do dijet. Udal se bo vladi, da si rešijo poslanci mandate in dijete.

Gališka volilna reforma.

Ker se med Poljaki in Rusini, največ po krivdi galiških škofov, ni dosegel glede volilne reforme za deželni zbor sporazum, je odstopil gališki namestnik dr. Bobrzynski, kateremu sledi do- sedanji drž. poslanec dr. Korytovski. Druga posledica nesporazuma je ta, da je vlada razpustila gališki deželni zbor in da razpiše nove volitve za mesec junij. Naloga, ki jo je prevzel Korytovski, ni posebno lahka. Izvesti mu bo predvsem čiste

kar bi bila morala. Ali kako naj bi ga bila spre- jela? Saj ni povedal, da je Kornej in da je prišel domov.“

In vzela je zopet snovalnico v roko ter tkala do poznega večera.

V.

Kornej se je bil proti večeru z veliko težavo privlekel do Andrejevke, kjer je zaposil pri Si- novjevih prenočišča, ki se mu je tudi dovolilo.

„Kaj, ti nisi dlje prišel, dedek? so ga vprašali.

„Ne, preslaboten sem. Bom moral pač iti nazaj. Ali lahko prenočujem?“

Vso noč je Korneja tresla mrzlica. Šele proti jutru je zadremal; ko se je pa probudil, so bili že vsi domači odšli po svojih opravkih. Le Agafja je bila sama v sobi.

Kornej je ležal za pečjo na kaftanu, katerega mu je starka podložila.

Agafja je jemala kruh iz peči.

„Ti pridnost“, zakliče s slabotnim glasom, — „pridi bližje k meni.“

„Tako, dedek“, mu odgovori ter vzame kruh iz peči. „Ali hočeš morda piti kvas?“

Ni ji odgovoril.

Ko je pospravila zadnji hlebec kruha, je sto- pila k njemu z vrčem kvasa. Ali on ni pil. Kakor je ležal, z obrazom navzgor, ne da bi se obrnil proti njej, je pričel govoriti.

„Gaša“, reče čisto tiho, „moj čas je prišel. Jaz bom umrl in zatorej mi odpusti za božjo voljo.“

in prsi so nehale dihati. Agafja se prekriza, uga- sne svečo, vzame čisto brisalko in mu zakrije, obraz.

* * *

To noč ni Marfa mogla zaspati, ker je ne- prenehoma mislila na Korneja. Proti jutru si je oblekla jopič, ogrnila ogrinjalko ter se napravila na pot, da bi izvedela, kje je ostal stavec. Kmalu je izvedela, da je šel v Andrejevko. Iz plota si je potegnila palico ter se odpravila tja. Čim dlje je prišla, tembolj jo je bilo strah.

„Slovo hočem vzeti od njega ter ga spremiti domov. Popraviti hočem greh, da bo lahko umrl saj doma pri sinu“, si misli.

Ko se je Marfa bližala hiši svoje hčere, je zagledala gručo ljudi na dvorišču. Nekaj jih je stalo v veži, nekaj pred okni. Vsi so že vedeli, da je umrl kot ubogi popotnik v hiši svoje hčere nekaj v vsem okraju poznani, spoštovani in bogati Kornej Vasiljev. Tudi soba je bila polna ljudi. Kmetice so medseboj šepetale in ihtele.

Ko je stopila Marfa v sobo, in so ji napravili ljudje prostor, je videla pod podobami svetnikov umitega in s prtom pogrjenega mrliča. Filip Ka- nonič je bral s pojočim glasom, kakor kak cer- kovnik, besede psaltra.

Tedaj je bilo prepozno odpuščati ali prositi odpuščanja. In iz strogih potez Kornejevih ni bilo posneti, ali ji odpušča ali se še jezi nanjo.

objektivne volitve, pri katerih upajo dobiti Rusini na škodo Poljakov nekaj več mandatov, kot so jih imeli dozdaj. Po ravnanju vlade pri novih volitvah bodo uravnali Rusini svoje postopanje v parlamentu na Dunaju. Druga ne manj težavna naloga čaka po volitvah Korytovskega v gališkem deželnem zboru, da doseže tako volilno reformo, ki bo zadovoljila i Poljake i Rusine, kar se predniku Bobrznyskemu ni posrečilo. Vlada upa, da bo imel novi namestnik vsled svoje splošne priljubljenosti več sreče. Vendar pa že zacetek ni posebno razveseljiv, ker so že Rusini protestirali proti njegovemu imenovanju.

Avstrija je anektirala otok Ada Kale

v Donavi. Dne 12. t. m. se je podala na dosedaj turški otok, ki leži ob avstrijsko-srbski-rumunski meji v Donavi, posebna ogrska komisija, ki je izjavila turškemu guvernerju, da anektira Avstrija v imenu kralja otok. Guverner sicer ni hotel podpisati aneksijskega protokola, češ, da nima od svoje vlade instrukcij, toda komisija je vkljub temu izvršila aneksijo. Otok je kljub svojemu majhnemu obsegu — šteje par sto prebivalcev — velikega strateškega pomena. — Radi tega se je podvzela Avstrija, ker bi sicer po sklenjenem miru s Turčijo pripadel otok skupno z ostalim ozemljem balkanskim zaveznikom. Prebivalci so uživali dozdej prednosti, s katerimi se lahko ponaša malo podanikov. Plačevali niso nobenih davkov, uživali so pa vse prednosti, ki jih nudi svobodna trgovina.

Izjemno stanje v Bosni in Hercegovini

se je preklicalo z ozirom na to, da se je vsled izročitve Skadra velesilam mednarodni položaj izboljšal. Izjemne odredbe so veljale v teh deželah 12 dni.

Hrvatska.

Pri volitvi dne 15. t. m. je bil izvoljen za zagrebškega župana z veliko večino dosedanji župan arhitekt Holjac.

Skader.

Poročali smo že, da se je odločil kralj Nikita, če tudi težkim srcem, predati Skader velesilam. Predaja se je vršila dne 14. t. m. ob dveh popoldne, ko je izročil mesto s kratkim nagovorom črnogorski general Bečir poveljniku mednarodnega brodovja Burneyu. Istočasno je naznanil ta angleški admiral črnogorski vladi, da je prenehala blokada črnogorske obali po mednarodnem brodovju.

Mirovna pogajanja.

Balkanske države zahtevajo, da se dodajo mirovni pogodbi izrecno naslednje točke:

1. Srbija dobi ob obali Jadranskega morja prosto pristanišče in mednarodno železnico do tega pristanišča.
2. Bolgarija zahteva, da se določi meja od Midije do mesta Enos tako, da postane izliv reke Marice in mesto Enos bolgarska last.
3. Grška zahteva prosto trgovsko pot skozi Dardanele. Brzkone bodo zahtevale balkanske države, da se te točke sprejmejo že med preliminarske mirovne pogoje.

Izlet v Egipt.

Popotni in zgodovinsko-kulturni utisi.

Dalje.

Že za Napoleonovega osvojenja Ponilja se je odlikoval v bojih proti njegovim četam mlad turški častnik, Mehmed Ali po imenu. Rodom iz v minuli balkanski vojski večkrat imenovane Kavale se je s svojo hrabrostjo od priprostega vojaka kmalu povzpел do bimbaše (stotnika). 31 let star je prišel v Egipt, kjer je postal poveljnik večjega albanskega oddelka in se kot tak ydeleževal boja med turškimi gospodarji in Francozi. Ko so ti odjadrali, je podpiral prej imenovane v boju proti upornim Mamelukom. Kot zvit diplomat je gledal, da je obe stranki oslabil in tako sam prišel v ospredje. Leta 1805. je bil turški namestnik pregnan, nakar so prebivalci njega izbrali za pašo in je turška vlada ta časteči priimek (po naše ekscelenca), potrdila. Polastil se je kajirske utrdbe (čitadele), s čemur je dobil gospodarstvo nad prestolico in ko so se začeli Angleži pollaševati Ponilja, jih je dvakrat popolnoma pobil, tako, da so l. 1807. morali odpluti. Tedaj šele se je začutil gospodarja, se vtrdil v notranjosti in začel širiti svojo moč izven ožjega pojma Egipta. Najprej je dal zavratno umoriti 480 najvplivnejših mameluških bejev, nedisciplirane Albance je poslal v vojsko na jug, kjer so deloma popadali v boju, deloma jih je pomorilo nezdravo podnebje, doma si je pa stvaril domačo zanesljivo vojsko iz Felahov, s katerimi je pobil uporne Vahabite v Arabiji. Ta egiptovska narodna vojska se je odlikovala pod poveljstvom Mehemedovega posinovljenca Ibrahima paše na Grškem, kjer bi bila, pozvana po oslabeledi

Mirovna konferenca v Bernu.

V švicarskem Bernu se je sešlo dne 11. maja t. l. več francoskih in nemških parlamentarcev — večinoma socialistične smeri —, ki so sprejeli resolucijo, v kateri se povdarja, da naj se rešijo vsa sporna vprašanja med Francijo in Nemčijo mirnim potom, kakor to zahteva večina prebivalstva v obeh državah. Ako se v spornih točkah ne doseže diplomatičnim potom sporazum, tedaj naj razsodi v sporu mednarodno razsodišče v Haagu. Ti možje pričakujejo nadalje, da bi Francija in Nemčija, ravnaoč se po tem načrtu, vplivale tudi na ostale države tripelentente in trozveze. Na ta način naj bi se zagotovil za dolgo vrsto let svetovni mir. Konferenca je obenem sklenila vplivati na vlade, da naj se omeji pretirano oboroževanje, pod katerim neznosno trpi prebivalstvo v vseh državah.

Del francoskega časopisja si obeta od te konference uspehov, dočim drugo časopisje povdarja, da bo francoski parlament kljub tem sklepom glasoval za triletno vojaško službo, kakor to zahteva varnost domovine.

Mislimo, da bodo ti dobri in koristni nasveti, ki niso nič novega, ostali le na papirju in da bodo se oboroževale države i nadalje.

Narodno-gospodarstvo.

Osebna dohodnina.

Koliko plačajo posamezne panoge osebne dohodnine se razvidi iz naslednje uradne statistike, ki jo je izdalo c. kr. finančno ministrstvo za l. 1911:

	V letu 1908		V letu 1911	
	milj. kron	v %	milj. kron	v %
Zemljiško posestvo	221.3	8.28	372.7	6.93
Hišno posestvo	277.3	10.37	494.7	9.19
Smostojna podjetja	767.3	28.72	1563.6	29.05
Službeni prejemki	917.0	34.29	2203.0	40.93
Premoženje	432.0	16.16	656.0	12.19
Drugi dohodki	58.4	2.18	92.2	1.71
Skupaj	2673.8	100.00	5382.2	100.00

Število davkoplačevalcev z dohodki po kron	V letu 1908		V letu 1911	
	Število	v %	Število	v %
1.200— 1.800	348.586	48.99	664.103	45.86
1.800— 3.600	258.257	33.49	500.113	35.60
3.600— 7.200	84.706	11.91	177.127	12.61
7.200— 12.000	22.089	3.11	46.938	3.34
12.000— 40.000	14.758	2.06	30.210	2.15
40.000—200.000	2.861	0.40	5.647	0.40
Nad 200.000	255	0.04	565	0.04
Skupaj	711.512	100.00	1.404.703	100.00

Na tedenski semenj v Kranju, dne 13. maja 1913 se je prignalo: 130 glav domače govede, — glav bosanske govede, — glav hrvaške govede, 8 telet, 308 prešičev, 1 ovac. — Od prignane živine je bilo za mesarja: 80 glav domače govede, — glave bosanske govede, 4 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 90 v za pitane vole, 84—86 v za srednje pitane vole, 82—84 v za nič pitane vole, — v za bosansko (hrvaško) goved, K 1:10 za teleta, K 1:20 za prešiče pitane, K 2— za prešiče za rejo.

Turčiji, s svojim pogumom, krutostjo in divjim junaštvom sama grški vstanek zadušila (pa tudi vse Grke iztrebila), da ni ad hoc trozveza Anglija-Francija-Rusija uničila združenega egipčansko-turškega brodovja v pomorski bitki pri Navarinu leta 1827.

Mehemed Ali pa ni bil le izboren strateg, temveč tudi izvrsten politik. Spoznal je hitro vso slabost turške države in ko je bila Turčija v vojski z Rusijo l. 1829. poražena, sta sklenila oče in posinovljenec ustanoviti veliko od Turčije neodvisno egiptovsko državo. L. 1822. je Ibrahim vdrl v Sirijo, zmagal turško vojsko, in zavzel pol Male Azije. Le odločen nastop Rusije je zavrnil, da ni prodril do Carigrada. Ko je čez nekaj let visoka porta z nova zahtevala absolutno pokorščino od Mehemed Alija, pridrl je Ibrahim znova v Mezopotanijo, uničil turško armado pri Nizibu in se po izdaji Kapudan paše (admirala) Ahmeda polastil vsega turškega brodovja. Zopet so rešile krščanske velesile propadajoči polumeseč, protestantska Anglija in katoliška Avstrija sta iskrcali celo armado na sirske obrežju, ki je ob Libanonu potolkla Ibrahima, angleško brodovje je prijadralo pred Aleksandrijo, pravoslavna Rusija je pa čuvala Carigrad pred vsakim neprijetnim presečenjem. Samo Francoska je motila evropski koncert in se ptezala za egipčanskega mogotca. Ker Mehemed Ali naposled proti celi Evropi ni mogel kaj, se je uklonil sili, za kar mu je sultanov fermam l. 1841. dovolil raznih privilegijev, kakor dednost vladarja njegovi rodbini, sklepanje raznih pogodb z izjemo političnih, podeljevanje služb in odlik i. t. d. proti letnemu davku 7½ milijonov kron, kot vidnemu znamenju podrejenosti sultanatu. Dalje.

Tržne cene

na tedenskem semnju v Kranju, dne 13. maja 1913:

Pšenica	100 kg	2350 K	23—
Rž	"	"	22—
Ječmen	"	"	20—
Oves	"	"	21—
Koruza stara	"	2150	21.80
Koruza nova	"	"	20—
Ajda	"	"	24—
Proso	"	20—	21—
Deteljno seme	"	"	—
Fižol ribničan	"	"	28—
Fižol koks	"	"	32—
Grah	"	"	48—
Leča	"	"	48—
Pšeno	"	"	30—
Ješprenj	"	"	28—
Krompir	"	"	6—
Mleko 1 l	"	"	—20
Surovo maslo 1 kg	"	"	3.50
Maslo	1 "	"	3—
Govedina I.	1 "	"	1.80
Govedina II.	1 "	"	1.72
Teletna I.	1 "	"	2—
Teletna II.	1 "	"	1.80
Svinjina I.	1 "	"	2—
Svinjina II.	1 "	"	1.80
Prekajena svinjina I. 1 kg	"	"	2.20
Prekajena svinjina II. 1 "	"	"	2—
Slanina I.	1 "	"	2—
Slanina II.	1 "	"	1.70
Jajca 8 kom.	"	"	—40

DOPISI.

Novice iz Škofje Loke.

Novo cesto na kolodvor delamo že od naših zadnjih občinskih volitev sem. Doslej pa se še ni zgodilo drugega, kakor da se je napravil načrt, da so se razpisala in oddala dela neki podjetniški družbi in da se deželni odbor še malo preklja z lastnikom Štemarjevega posestva radi pogojev za podiranje nekega gospodarskega posloja. V zadnji „Savi“ smo v tej zadevi poročali, da se takoj po binokostnih praznikih prične z delom. Mi smo v najboljši nameri beležili vest, kakor smo jo slišali. Ker se to ni zgodilo, zato se vse povprašuje, kaj pomeni tako zavlačevanje. Mero-dajni činitelji so že zdavnaj spoznali, da je nova cesta potrebna, ker bode povišala promet in s tem tudi važnost našega mesta v gospodarskem oziru, v katerem je radi nazadnjaških nazorov nekaterih naših vplivnih prednikov silno zaostala mimo drugih mest na Gorenjskem. Zato je že skrajni čas, da se za prosep našega mesta kaj stori. Spričo tega tudi gojimo povsem opravičeno upanje, da se z nadaljnimi deli za novo cesto ne bo več dolgo odlašalo, ampak da bodo besede tudi čimprej — meso postale!

Z našim avto-omnibusom smo Ločani napravili že več krasnih izletov po okolici. Zadnji tak izlet se je vršil na binokostni pondeljek in sicer v Železnike. Skozi vse vasi med Škofjo Loko in Železnike so ljudje radovedno ogledovali ta naš „avto“. Zlasti Železnikarji si ga niso mogli dovolj nagledati. Nekateri so se tudi z nami vozili. Železnikarji so pa tudi gotovo bili veseli našega nenaidejanega prihoda in si takih obiskov še več žele. Zalibog, da se tako hitro ne more ustanoviti nova taka avtomobilna zveza med Škofjo Loko—Železnike, ki bi brezdvomno zelo pospešila promet po celi prijazni selški dolini.

Pobalinstvo najgrje vrste se mora imenovati to, da so nekateri zavidneži skušali enkrat nagajati naši avtomobilni zvezi Škofja Loka—kolodvor. Za sedaj svarimo dotičnike kar najodločneje in najresneje pred vsako, tudi najmanjšo nagajivostjo, ker bomo drugače prisiljeni proti dotičnim napeti vse drugačne strune in jim vnaprej garantiramo, da bodo svoje nepremišljenosti še brdko obžalovali! Gospoda c. kr. okrajnega glavarja pa si le dovoljujemo opozoriti na to, naj nikari ne veruje raznim izmišljotinam, ki mu jih od gotove strani skušajo natveziti proti naši avtomobilni zvezi.

Naš Sokol se udeleži jutrišnjega pešizleta Gorenjske sokolske župe v Medvode—Ladja. Po kosilu odkoraka skozi vas Trato pri kolodvoru do Jame pri Mavčičah, kjer se sestane z brati iz Kranja ter bode potem skupno z njimi korakal do Medvod. V slučaju ugodnega vremena je pričakovati, da se nam pridružio tudi drugi bratje in sestre in ostalo naše rodoljubno občinstvo in da posetijo to našo sokolsko prireditvev. Pomnite, da po Sokolstvu dosežemo rešitev. Zavedajmo se torej svojih dolžnosti in dajmo slovo — mlačnosti, ki se je razpasla med nami!

Prava kurja nadlega je vladala do zadnjega časa v našem mestu. Nič čudnega in nena-vadnega ni bilo, ako smo srečavali po naših ulicah cele črede kokoši in petelinov najraznovrstnejših pasem. Od zjutraj do večera na vseh koncih in krajih se je razlegalo hripavo kukurikanje petelinov, kakor na kakšnem obširnem kmečkem borjaču. Že prejšnje županstvo je pozvalo lastnike teh kurjih naših someščanov, naj jim ne dovolijo imeti svoj harem po javnih mestnih ulicah. V mestih se pač ne more prenašati to, kar se lahko

brez vseh ovir prenaša na kmetih. Nekaj časa je sicer navedena prepoved pomagala, a kmalu po izvolitvi sedanjega občinskega odbora je bilo zopet vse pri starem. No, vedne pritožbe so tudi sedanje županstvo konečno privedle do tega, da je dalo pretekli četrtek oklicati, da kurji pasanti ne bodo smeli več imeti svojih običajnih promenad po mestnih ulicah. Njihovi lastniki bodo sedaj vsaj na jasnem, kako je take živali tudi drugače uporabljati. Dobra teka jim seveda ne zavidamo!

Iz Škofje Loke. Dopisniku „Novic iz Škofje Loke“ v album! V zadnji številki cenjenega Vašega glasila z dne 10. maja t. l. govori dopisnik o načrtu deželnega odbora, zvezati novo cesto iz kolo-dvora z deželno cesto, ki vodi v Poljansko dolino potom tranzitne izpeljave čez spodnji trg in Karlovec in imenuje to „načrt našemu mestu škodljiv, ki bi se mu moralo županstvo z vso silo upreti“. Studiatur et altera pars! 1. Polovico prebivalcev Škofje Loke in sicer ves Spodnji trg, Spodnji Karlovec in Studenec so za to zvezo zavzeti in jo zahtevajo že več let! Prebivalci omenjenih krajev so se celo zavezali k stroškom nove zveze sorazmerno prispevati. Pa ne samo to. Občine poljanske doline Zminec in posebno največja, Gorenja vas, so se za novi projekt že pred leti izrekle in če se ne motim, leži ta prošnja z mnogimi podpisi že 3 leta pri deželnem odboru! Vox populi, vox Dei! 2. Ta zveza je tudi edino mogoča. Ozka ulica od Thalerja proti kapucinskemu mostu je vseskozi, zlasti pa pod „krasnim“ obokom v Janezovi hiši za vožnjo lesa absolutno nerabljava, dvoje voz se ne more drug drugemu izogniti in če je bila nesreča že prej lahko mogoča, bi bila zdaj, ko občujejo tam avtomobili, neizogibna. Gornji trg vsled nove zveze ne bo izgubil ničesar, saj se tam nahajajo vsi uradi in se bodo semnji prej ko slej zgoraj vršili! Če pa postaneta Spodnji trg in Karlovec vsled nove zveze nekoliko prometnejša, nam to „placarji“ kot davkoplačevalcem in ljubim someščanom lahko privoščijo! 3. Zveza je pa našemu mestu naravnost koristna! Skozi Škofjoloko točasno ne vodi nobena deželna cesta, tako da si mora itak prezadolžena občina vse sama graditi in popravljati. S tem, da dežela zveže Poljansko dolino po Lontrgu in Karlovcu — edini široki in ne nevarni prometni zvezi, ki jo imamo — z deželno cesto proti Trati, prevzame vso pot skozi mesto v svojo upravo in občini odpadejo ne le veliki stroški za vzdrževanje in popraviljanje te ceste, temveč tudi stroški za most pod Lahom, ki ga bo treba v kratkem narediti čisto novega, kar bo stalo tisočake. Altro che — škodljivo! Dosti! Hvalimo dobro voljo g. dopisnika ali bolje nego ta, je objektivnost. In to mu pripoporočamo.

DNEVNE VESTI.

Car in prestolonaslednik. Leta 1866. se je postavil hanoverski kralj na našo stran in je vsled tega izgubil svojo krono. Od tega časa je stanovala njegova rodbina v Gmundnu in ni imela z berolinskim dvorom nobenega stika. Letos pa se je sklenila sprava med obema dvoroma; ob kratkem vzame hanoverski princ hčer nemškega cesarja za ženo. Nič ni bolj naravnega, nego da je pri tem važnem zgodovinskem činu zastopan tudi avstrijski dvor. Po prvotnem načrtu imelo bi se to zgoditi, ali sedaj se kaže, da tudi tu grof Berchtold ni imel srečne roke. Prvotni načrt je bil, da pridejo k svatbi v Berlin: ruski car, angleški kralj in naš prestolonaslednik. Listi grofa Berchtolda so slavili to dejstvo kot veselo znamenje. Ali koj na to so razširjali francoski listi vest, da ruskega carja ne bo v Berlin. To se je ponavljalo po več dni in vzbujalo pozornost po celi Evropi. Posledica je bila, da se je iz Berlina objavila zelo zavita, oficijozna vest, da car sicer pride, da pa bo slavnost strogo rodbinska in da je dvomljivo, če pride prestolonaslednik ali ne. Svatba se bliža in sedaj se poroča, da prideta v Berlin ruski car in angleški kralj, avstrijski prestolonaslednik pa menda ostane doma.

Nehvaležnost je plačilo sveta. Naša vlada je zatrjevala dan na dan, da moramo rešiti Albancem Skader, da more postati njih glavno mesto. Sedaj pa so ti glasovi utihnili in se čuje, da postane Valona glavno mesto Albanije. In v tem oziru priobčuje tržaški „Piccolo“ zanimiv pogovor svojega poročevalca z Albancem Giamil-bejem, članom velike albanske rodbine Vlora.

Na vprašanje poročevalca, kaj mislijo v Albaniji o nameravanem zasedanju južne Albanije po Italiji, je rekel Giamil bej, da bi bilo to Albancem celo ljubo, ker je laški jezik v južni Albaniji in posebno v Valoni zelo razširjen.

Kaj pa avstrijska okupacija?

Ta bi nam ne bila ljuba.

Zakaj ne.

Mi ne zaupamo Avstriji v narodnem oziru, ker vidimo, da ista ne respektira raznih narodnosti na lastnem ozemlju.

Ali postane Skader glavno mesto Albanije?

Ne. —

In zakaj ne?

Mi ne maramo žaliti Črnogorcev, s katerimi hočemo biti dobri sosedje. Sicer me boste pa razumeli, če vam povem, da mi visoko cenimo hrabrost Črnogorcev in njih viteški značaj.

To poročilo je morda, kar se tiče južne Albanije, nekoliko pobarvano v prilog Italiji, vobče pa je zelo verjetno in smo prepričani, da tega poročila ne bodo ponatisnili dunajski listi, grof Berchtold pa je ne bo spravil za zrcalom. Da bi le ne začel zaradi tega žugati z vojsko.

Debelokožec. V nemalo zadrego je spravil prizadete kroge slučaj Janeza Jamnika, ki se je pripetil v „Pomožni blagajni“, katerega je pa neprebavljivi Cene Marinko hotel naprtiti Okrajni bolniški blagajni“. Vsled tozadevnih pojasnil v zadnji „Savi“ se je gospodov krog „Pomožne blagajne“ polastila velika nevolja nad netečnim Marinkom, ki ne sitnari samo okrog nasprotnikov, marveč celo lastne ljudi naravnost tlač v blamažo. Gospodje so naenkrat začeli obsojati Marinkove prismojene napade na „Okr. boln. blagajno“ in svečano so hoteli izjaviti pred celim svetom, da niso s Cenetom v nikaki stiki. Toda, bodisi, da „Pomožna blagajna“ nima korajže odkrižati se nadležnega snubca, bodisi, da ima ž njim pregrešno znanje — zlezla je konečno kljub vsi ogorčenosti pred Marinkom pod klopo. Dala mu je za včerajšnjega „Gorenjca“ na razpolago ponižno izjavo, ki niti za las ni zmanjšala strahovite Marinkove blamaže, pa tudi ne prinesla blagajni posebnih časti. Né pride nam niti na um, da bi zadevo Jamnik izkoriščali po Marinkovem receptu in razpravljali o njej v dolgovežnih krvavih člankih. Prepričani smo namreč, da se od strani „Pomožne blagajne“ ni namenoma postopalo nepravilno, in konečno se kaj takega lahko pripeti vsakemu, zlasti pa še novincem. Saj zato ravno obstoje inštanca, da se morebitna krivica popravi. Pribiti pa moramo v tem slučaju zopet postopanje povzročitelja te za „Pomožno blagajno“ neprijetne afeere, postopanje c. kr. gimnazijskega učitelja Vinka Marinka. Tega človeka je res toliko sram, kakor volka strah. Vsakdo, ki ima le še iskrico čuta dostojnosti v sebi, bi očigled nezaslišani blamaži, kakršno si je nakopal na glavo Marinko, postal nekoliko ponižen in bi se saj za nekaj časa umaknil iz političnega življenja, da se čimprej — če je to sploh mogoče — spozabi škandalozna zadeva. Toda naduti „profesor“ igra zopet vlogo politega pudlja, ki sicer v prvem trenutku stisne rep med noge, a ko se otrese, bevška še glasneje naprej. Svojo blamažo hoče v včerajšnjem „Gorenjcu“ prikriti z novimi, neosnovanimi in brezprimerno nesramnimi napadi na „Okr. boln. blagajno“ in njenega kontrolorja. Opravičeno smo tedaj zadnjič trdili, da ima Marinko debelejšo kožo, kakor najstarejši nosorog v afriških pragozdih in menda imajo res prav tisti, ki zastopajo mnenje, da bi se Ceneta ne prijel niti — pasji bič. Vederemo!

Politična morala. Kliki, ki se zbira v „Meščanski zvezi“, načeljuje gimnazijski učitelj s prav omejenimi zmožnostmi in politik brez vsake zmožnosti, Vinko Marinko. V zadnji številki „Save“ smo razkrili, česar je ta mož zmožen v svoji slepi strasti. Podtaknil je Okr. bolniški blagajni slučaj, ki se je v resnici zgodil pri klerikalni „Pomožni blagajni“. Nesmrtno je s tem blamiral samega sebe, še mnogo bolj pa „Meščansko zvezo“ ki s svojim molčanjem odobruje traparije svojega predsednika. Odkrili smo višek politične in časnikarske propalosti, ki jo je vseskozi zakrivil naduti gimnazijski učitelj. Pa mislite, da se je „Meščanska zveza“ ganila? Kaj še! Povsod drugod bi dobil tak načelnik brco, da bi odletel najmanj vsaj v gimnazijo, kamor sicer pravzaprav po svojih zmožnostih tudi ne spada. Vsaka poštna stranka bi nemudoma odslovila moža, ki je v posmeh celemu Kranju in kateri je v svoji domišljavosti in slepi strasti pritisnil celi „Meščanski zvezi“, začeni pri „odločnem pristašu“ doli do „najnovejšega kontrolorja“ „Pomožne blagajne“ pečat smešnosti. Predsednik „Meščanske zveze“ je napisal vse pamflete na Okr. bolniško blagajno in predsednik te zveze je poleg drugih budalosti v predzadnji številki „Gorenjca“ zakrivil nezaslišano politično blamažo. Ni ga desavoivala „Meščanska

zveza“ in zato je soodgovorna za vse — recimo — politične nepoštenosti svojega predsednika. Izmed vseh 50 članov, kolikor jih šteje po „Gorenjčevemu“ svoječasnemu poročilu „Meščanska zveza“, ni najti enega, ki bi imel toliko poštenosti in takta v sebi, da bi protestiral proti taki moralni. Tu je samo ena na mestu: krepek fej!

„Meščanska zveza“ je imela v četrtek svojo sejo. Kakor čujemo, so pri tej seji, sicer možje „hinavci“, poštno zrojili nad svojim dičnim predsednikom, ki jih je s svojim zadnjim člankom o bolniški blagajni poštno blamiral. Da se Marinko nekoliko opere, priobčil je kar dve izjavi v včerajšnjem „Gorenjcu“ od katerih pa nobena niti od daleč ne opraviči „Pomožne blagajne“. Nad vsak dvom vzvišeno je, da je „kontrolor“ Pomožne blagajne, rekel bolnemu članu, ki je imel 39,5 stopinj telesne temperature „da je len kot gnoj“. Vsaj je to poročal dr. Hubad iz Škofje Loke, na katerega resnicoljubnosti vendar Marinko ne bo dvomil. Ako se bolni Jamnik vsled take diagnoze ni podal k zdravniku, ampak je šel rajši domu, je vendar razumljivo. In kljub temu trdi Marinko v včerajšnjem „Gorenjcu“, da se Jamniku ni godila nikaka krivica. Krivica se je godila seveda le Trpinu in drugim, ker so bili člani Okrajne bolniške blagajne. Marinko je moral torej zlezti poštno pod klopo, in zagovarjati nekaj, iz česar bi, ako bi bila okrajna bolniška blagajna res kaj kriva, napravil cel kriminalen roman. Marinko je načelni nasprotnik vseh bolniških kontrolorjev, samo kontrolorja „Pomožne blagajne“ mora proti svojemu prepričanju, ako ga sploh kaj ima, zagovarjati, ker drugače bo pela šiba.

Pomožna blagajna iz dogodkov zadnjih dni lahko posname, kam pripelje nečedna agitacija in svetujemo ji, da dá svojemu agentu Marinku slovo. Taki napadi po časopisih rode le slab sad in prav gotovo nimajo škodi primerne haska. Ako je bila ustanovitev „Pomožne blagajne“ potreba, bo pokazala prihodnost, z neoprevidenimi napadi pa se ne bo doseglo ničesar.

Vinko Marinko, ki se je tako nesmrtno blamiral z vnebovpijočim slučajem kovaškega pomočnika Jamnika, grize in laja v včerajšnjem „Gorenjcu“, kakor stekel pes. Da, da, kdor drugim jamo koplje, pade sam vanjo. In iz nje ga ne reši niti izjava zdravniška, niti diktirana izjava mojstra Babiča, najmanj pa — kontrolor okrajne bolniške blagajne, po katerem zopet udriha v svoji onemogli jezi g. Cene.

Vse je sedaj laž. Koj, ko se je izvedelo, da Jamnik ni bil pri Okrajni bolniški blagajni, temveč pri Pomožni blagajni, je postal ves ta slučaj laž. Kake razmere vladajo pri tem zavodu, ki stoji pod posebno zaščito „meščana“ Marinka, nas ne briga, a bralci lahko sklepajo, koliko je bilo resničnega na prejšnjih slučajih, ki jih je Marinkov list vlačil na dan, ako sedaj v enem tednu vse prekličejo. Samih laži žive, a samih strastij so ugriznili enkrat sami sebe.

Nov zdravnik v Kranju. V včerajšnjem „Gorenjcu“ izjavlja tukajšnji kovaški mojster Babič, seveda po naročilu profesorja Marinka, da kontrolor Šuštaršič ni prišel pogledat Jamnika po naročilu „Pomožne blagajne“, ampak na njegovo prošnjo. Dvomimo, da bi g. Šuštaršič, razven svojih kolarskih, imel tudi zdravniške zmožnosti in vsled tega „izjavi“ ne moremo prav verjeti. Naj se nam blagovolji torej pojasniti, zakaj je blagajnik „Pomožne blagajne“ sploh šel pregledat bolnega v postelji ležečega Jamnika, ako se isti sploh ni javil bolnim?

Albansko vseučilišče. Albancem se v resnici dobro godi. Dobili bodo posojilo, katerega ne bode treba vrniti, dobili bodo puške in kanone in v kratkem dobe tudi svoje lastno vseučilišče. Kakor čujemo se sedanja časna vlada pogaja z gosp. „profesorjem“ Marinkom, da prevzame docenturo na nameravani univerzi.

Zaročil se je mizarski mojster in načelnik tukajšnjeja tel. društva Sokol, g. Fran Ažman z gospodično Pavlo Suhadolnikovo, hčerko gospoda Frana Suhadolnika, vrtnarja in hišnega posestnika v Kranju. Iskrene častitke!

Gostovanje članov slovenskega gledališča v Kranju. Minolo sredo smo imeli prilžnost, videti člane slovenskega gledališča na našem odru v „Čitalnici.“ Igrali so Gerolamo Rovettovo dramo v treh dejanjih: „Nepoštenost.“ Pisatelj nam hoče podati sliko iz realnega življenja, dokazujočo, kako dovede življenje in razmere človeka do nepoštenosti. V ospredju stoji Carlo Moretti, uradnik, nekaj Cato v izvrševanju svojih dolžnosti. Vidi vseobče nepoštenje, defraudacije, korupcijo. Raje živi v skromnih razmerah, kakor da bi postal tudi sam nepošten. Žena njegova Eliza pa je vajena razkošnega življenja. Za hrbtno ga vara s starcem, ki jo vzdržuje z denarjem. A njeni razkošnosti je vse to premalo in primorana je, delati dolgove. Ko to slučajno Moretti izve, mu je čast nad vse in sam se posluži v plačilo dolgov tujega denarja. A mirne ure nima več in povsod vidi preganjalce, ki mu čitajo z obraza, da je sam tudi defraudant. V tem mučnem duševnem položaju pobegne. — Carla Morettija je z mojstrsko realitiko igral g. Bukšek. Videlo se je naravnost, kako je značaj vloge vsrkal vase, ter ga potem s

porabo vse svoje igralske umetnosti podal občinstvu. Vrhunec je dosegel v sceni s svojo ženo, kjer jo prisili, da mu prizna, da ga je varala, in ob koncu igre, kjer pobegne. Sporedno mu je stala ob strani gospa Berta Bukšekova, ki je igrala Eliso Moretti. Tudi pri njej se je čutilo globoko umevanje prej lahkožive gospe in kasnejše spokornice, ki se trudi na vse mogoče načine, vsaj ublažiti posledice njene lahkomišelnosti. G. Povhe je igral Orlando Orlando s priznano fino komiko. Podal nam je značaj lahkoživega starega bonvivana, ki se preseli iz hiše svojega otroka, da gre za služkinjo, brez vsakega pretiravanja in s krasnim humorjem. Ljubka koketna gospa de Fornaris, ki pa ume tudi tragiko položaja, je bila gospa Juvanova. Gdč. Peršljeva nam je podala Terezo z njej lastno individualno spretnostjo. Jako ljubka je bila tudi gdč. Zupančičeva kot Camila. Z nedosežno drastično je igral g. Štrukelj Serafina. G. Peček kot Pepino Sigismudi in g. Trebar kot Ivan sta napravila iz svojih vlog, kar je bilo sploh mogoče. — Doživeli smo lep večer in slovenskim igralcem ljubljanskega gledališča imamo izreči zahvalo za ta užitek. Naj bi se ne pustili motiti po neumnosti nekaterih polinteligentnih obiskovalcev, ki so se v najkrasnejših prizorih — smejali.

Vojaška vest. C. in kr. nadporočnik g. Fran Kette pri 14. pešpolku v Lincu je imenovan c. in kr. stotnikom istotam.

Železniški minister pl. Forster si v kratkem ogleda zgradbo belokranjske železnice in deželno električno napravo na Završnici.

Promenadni koncert bo danes zvečer ob 8. uri na glavnem trgu. Na sporedu je: 1. Holz: Nadvojvoda Karl Franc Josip, koračnica. 2. Ertl: Velikomestni otroci, valček. 3. Wlassak: Original-ouvertura. 4. *:*: Lepa Anica, valčkova pesem. 5. Wlassak: Slovanske pjesme-potpuri. 6. Schneider: Union-koračnica.

Deželni avtomobili. Naš deželni odbor ima sedaj kar tri avtomobile, v katerih se prevažajo, v kolikor jih ne rabi deželni glavar za svojo zasebno porabo, razni klerikalni poslanci, zaposleni na svojih agitačnih potovanjih. V deželni blagajni vlada sicer velika suša, toda avtomobili morajo biti, da se klerikalni poslanci lahko na deželne stroške vozijo. Zlasti osrečujejo radi Dolenjsko, in v svoji klerikalni domišljiji menijo, da zanje ni nikakih cestno-policijskih predpisov. Čez obljudene kraje divjajo z grozovito hitrostjo, tako da je bilo že večkrat ogroženo človeško življenje. Javne oblasti so seveda vse te dogodke prezrli, četudi so bili naznanjeni. Pred kratkim je deželni avtomobil povozil, oziroma povzročil, da je bil povozen neki kmet v gozdu na Kačji ridi pri Mirni peči. Gospodom, ki so sedeli v avtomobilu, se seveda ni zdelo vredno pogledati poškodovanca in so jo bliskoma odkurili naprej. Kmetič se je radi odškodnine obrnil na deželni odbor, a isti, ki ima vedno polno lepih besed za kmeta, mu še odgovoril ni. Poškodovani mož je sedaj naredil kazensko ovadbo proti deželnemu odboru. Pretečeno soboto pa je deželni avtomobil, v katerem je sedel znani poslanec Jarc, zopet povozil pri Kandiji ženo gostilničarja Žagarja iz Birčne vasi. In ker poslanec „podrte peči“ ni mogel neopazeno zginiti, spustil se je, po posredovanju župana v Kandiji, z povozeno ženo v pogajanje. Župan je predlagal odškodnino 20 K, toda „visoki“ drž. in dež. poslanec je „glihal“ in končno „prigrljal“ na 10 K. Kakor čujemo pa žena s to svoto ni zadovoljna in bode tudi ta deželni odbor tožila za odškodnino. Iz teh dveh slučajev se jasno vidi klerikalna „ljubezen“ do kmeta.

Deželna mati gospa dr. Sušteršičeva, se je izrazila, kakor piše v „Sl. Narodu“ gdč. Theimer, ki je imela vpogled za klerikalne kulise, da se na Kranjskem sploh nič vžitnega ne dobi. Naši kmetje bodo seveda kljub temu pri prihodnjih volitvah volili moža, ki se je preobjedel njihovega kruha.

Veleizdajalci so zopet na programu v naši ljubi državi. Tako so pred kratkim ovadili tudi krškega odvetnika dr. Dimnika radi veleizdaje, katero je menda povzročil s tem, da je pijanim artilerijskim prostovoljcem, ki so obmetavali s steklenicami nekega godca, ker je igral „Hej Slovani“ v razburjenju rekel, da ako ne poznajo jezika svojih vojakov, tudi ne bodo znali braniti domovine. Dr. Dimnik je bil pri obravnavi pred novomeškim sodiščem seveda oproščen. Državni pravnik pa je prijavil vzkljic.

Sokolski župi „Gorenjska in Ljubljana I.“ napravita v nedeljo, dne 18. maja popoldanski pešizlet v Medvode (Goričane, gostilna g. Kolenca, 20 minut onkraj Medvode). Srečanje obeh žup je določeno na 4. uro. Društva G. S. Z. se zbirajo v Kranju. Odhod iz Kranja ob pol 2. uri popoldne čez Jamo, kjer se pridruži Škofjeloški Sokol. Krajša javna telovadba se vrši pol ure po prihodu. Povratek ob 7. uri zvečer z vlakom. — Opozarjamo občinstvo na ta izlet, ki je posvečen zdravju zabavi, še bolj pa narodni probuji, samozavesti in prosvedočenju vedno jačje slovenske sile. Železniška zveza za Ljubljano in Kranj je prav ugodna. Od obeh strani se obeta velika udeležba. Sokoli obeh ožjih posestrin pa se iskreno veselimo bratskega svidenja.

Umrli je dne 8. maja na Dunaju gosp. Jakob Pukl, veleposestnik v Maria Enzersdorfu pri Dunaju in pri Konjicah na Štajerskem. Pokojnik je bil štajerski rojak, sošolec mariborskega škofa in mnogih drugih veljavnih mož, a je od svojih dijaških let živel na Dunaju, kjer je v mladih letih zlasti med dijaštvom, pozneje pa sploh v slovenski družbi dunajski zavzemal odlično mesto. Pridobil si je posebne zasluge za podporno društvo za slovenske visokošolce, za slovansko pevsko društvo in za druge slovenske narodne organizacije. Umrli je v starosti 64 let. Vsi mnogoštevilni prijatelji širom slovenske domovine ohranijo vrlemu in ljubeznjivemu možu prijazen spomi.

Konji splasili so se včeraj hlapcu tukajšnjega trgovca g. I. Savnika, ko je imel ravno opraviti v kolodvorski pisarni in jih je pustil nekaj časa same. Vzrok je bil ta, da sta lizala kolo, ki je stalo pred njima in ki se je prevrnilo ter jima padlo med noge. Divjali so čez most po klancu navzgor in zavili, vajeni poti, na trg, kjer so jih zaman skušali ustaviti. K sreči pa nista zavila po roženvenskem klancu, temveč sta divjala naravnost, kjer sta se na Pungratu zaletela v lopo, kjer mestna občina spravlja razni material, tako, da sta se na nogah močno potolkla. Ta slučaj, ki se je končal še dovolj srečno, naj služi kranjskim voznikom v svarilo, kako nevarno je puščati posebno mlade konje same na cesti.

Prešernova kočna na Stolu je pozdravila prve obiskovalce o Binkoštih. Prezimila je kočna še dosti dobro. Od vremenskih nezgod ni mnogo trpela, pač pa zopet od rok neznanih turistov, ki so, držeč se nemškega reka: „Auf der Alm gibt's keine Sünd“, vlomili okno in v kočni sami omaro, iz katere so pobrali sveče in v spomin zilili lonec rudeče barve. Gostovati so morali precej dolgo, o tem priča kup ožganih drva pod ognjiščem in polne nočne posode, nato so pa odšli v smeri proti Golici. Zgoditi se je moralo to zadnji teden pred Binkošti, ker so se na celi poti do Golice poznali sveži sledovi v snegu. Kdor bi o teh nepovabljenih gostih — bili so trije po številu — vedel kaj natančnejšega, naj to naznani podružnici „Slovenskega planinskega društva v Kranju“.

Občinski lovi. 2. junija t. l. se bodo dali v zakup potom javne dražbe ob 9. uri dopoldne v v uradnih prostorih c. kr. okrajnega glavarstva v Radovljici za dobo od 1. julija 1913, do 30. junija 1918 lovi krajevnih občin: Jesenice, Kropa, Lesce Leše, Ljubno, Mošnje, Ovsišje, Radovljica, Bled, Begunje, Predtrg in Belapeč. Zakupni in dražbeni pogoji so na razpolago v pisarni okrajnega glavarstva v Radovljici. 7. junija ob 9. uri dopoldne pa se bode na uradnem dnevu okrajnega glavarstva Kranj v občinski pisarni v Trziču oddal v zakup lov občine Trzič na javni dražbi za dobo, 1. julija 1913 do 30. junija 1918. Zakupni in dražbeni pogoji se zamorejo vpogledati v pisarni okrajnega glavarstva v Kranju.

Za invalide. Obresti 12 ustanovnih mest za invalide po 79 K 80 v, ki se imajo vsled ustanove patrijotičnega društva gospe za Kranjsko izplačati vsako leto dne 18. avgusta, kot na rojstni dan Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva cesarja, se bodo tudi letošnje leto 1913 podelile prosilcem, kateri so se udeležili vojnih pohodov (vojsk) leta 1866 ali bosanske okupacije leta 1878 v številu moštva domačih vojaških krdel, bili ranjeni in postali invalidi. V slučaju pomanjkanja takih prosilcev se bodo iste obresti podelile vdovam in sirotam takih invalidov, oziroma potrebnim doslužnim vojakom domačih vojaških krdel sploh. Poleg tega se bode podelilo 12 ustanovnih mest zgoraj omenjene ustanove po 40 K revnim vdovam, oziroma sirotam, ter 8 ustanovnih mest po 40 K ubogim sirotam po vojakihi, ki so bili ranjeni v vojni. V tem smislu in z dokazili o družinskih in premoženjskih razmerah spremljene prošnje za zgoraj omenjene ustanove je vložiti potom županstva najpозnejše do 30. maja 1913.

Kadilnikova kočna na Golici je bila otvorjena binkoštno praznike. Kljub slabemu vremenu je posejlo takoj prvi dan Golico posebno iz Kranja mnogo turistov, katere je pa popoldne dež neusmiljeno pregnal. Sedaj je nastopilo lepše vreme in nedvomno bo izvabilo majnikovo solnce in pa krasne goliške narcise marsikakega prijatelja naših gora, da bo obiskal Kadilnikovo kočno, ki je kar najbolje oskrbovana.

Samoumor. Dne 10. maja popoldne se je obesil 50 let stari, oženjeni kočar Jožef Srebernjak v Senčurju v hipu duševne zmedenosti. Zapuščica žena in 12 let staro hčerko.

Mavčiče. Zgradbo tukajšne dvorazredne ljudske šole je prevzela ljubljanska tvrdka Alojzij in Valentin Accetto za 41.732 K 59 v.

Ljudsko gibanje. V prvem četrtletju je bilo v v kranjskem političnem okraju 81 porok, novorojenčkov 378 (med temi 8 mrtvorojenih), umrlo pa je 346 oseb in sicer do starosti enega mesca 24, do 1. leta 72, do pet let 104, od 5 do 15 let 11, od 15 do 30 let 16, od 30 do 50 let 39, od 50 do 70 let 94 oseb. Na življenski slabosti je umrlo 16, na jetiki 58, na pljučnici 35, na davici 1, na duševnem kašlju 1, škrlatniki 2, noricah 1, drugih nalezljivih boleznih 2, srčni napaki 7, naravne smrti 202 oseb. 2 oseb sta utonili, ena se je zastrupila, ena obesila, 2 pa sta bili ubiti pri tepežu.

Vodovod za občino Hrastje je oddal deželni odbor sledečim tvrkam: Izkop in zasip cevnege jarka „Prvi kranjski podjetniški družbi v Ljubljani“ za znesek 11.851 K, dobavo cevi tvrdk „Greinitz A. G. v Gradcu“ za znesek 24.939 K 77 in v dobavo armatur tvrdki „Bopp in Reuther na Dunaju“ za 5.758 K proti natančnemu obračunu po končani gradbi. Polaganje cevi pa se bode vršilo v lastni režiji.

Blejski grad. Kakor je poročal nek dunajski list, mislijo sedanji lastniki blejskega gradu starodavni grad podreti in na njegovem mestu postaviti v modernem stilu zidani hotel. Temu nasproti pa zatrjuje Muhrova družba, da si namerava zgraditi hotel, ki bo stal okrog 2 milijona kron, sredi Bleda in da ostane grad neizpremenjen.

Glede vožnje s tovornim avtomobilom med Škofjo Loko in Žirem je okr. glavarstvo v Kranju odredilo minule dni komisionalen ogled. Ker so se pri tem ogledu našli na progi trije zelo nedostatni mostovi je okrajno glavarstvo v Kranju za sedaj prepovedalo vožnjo s polno obloženimi avtomobili. K izrednim stroškom za napravo in vzdrževanje te ceste in mostov ima prispevati podjetništvo avtomobilske vožnje.

Zgradbo novega mostu pri Sv. Janezu v Bohinju je oddal deželni odbor podjetniški tvrdki Ivan Ogrin v Ljubljani za 11.465 kron, izvršitev regulacije deželne ceste Studor-Srednja vas pa domačinu I. Markežu za 12.190 kron.

Football-šport na Slovenskem. Binkoštno praznike je tekmoval ljubljanski football-klub „Ilirija“ z goriškim „Jugoslavija“ za slovensko prvenstvo v tem športu, ki se je iz svoje domovine, iz Anglije, razširila po vsem svetu. Prvo moštvo „Ilirije“ je zmagalo „Jugoslavijo“ 2:1, v pondeljek pa drugo moštvo 2:0, tako da je ostala letos ljubljanska „Ilirija“ na vrhuncu, dočim je lansko leto zmagala „Jugoslavija“. Več tisoč ljudi je zasledovalo igro in želeli bi bilo, da tudi ravnateljstvo kranjske gimnazije posveča na svojem zavodu več pažnje temu zdravemu športu, ki se povsod goji in tudi ni tako sirov, kot se nekaterim zdi. Ako so resnične vesti, ki pravijo, da se tudi v Kranju pripravljata teren za ustanovitev football-kluba, moremo to zgolj pozdravljati.

Razno.

Ruski razbojniki. V vasi Nowa Groblja pri Berdyczowu so neznani roparji napadli hišo židovskega gostilničarja in sicer v času, ko so bili ljudje v cerkvi. Gostilničarja so ubili z železnim drogom, njegovo ženo in štiri otroke so zaklali, najmlajšega otroka-dojenčka so pa na pol rastrgali. Roparji so nato oropali hišo ter pobegnili. Aretirali so štiri vaščane, ki so osumljeni, da so sodelovali pri roparskem napadu.

Pariški apaši. V bolnišnico predmestja Deins so pred kratkim prinesli voditelja apašev, Esnaulta, ker si je zlomil nogo. Njegova postelja je stala izolirana v nekem paviljonu. Predvčerajšnjim ponoči je zagledala strežnica kar naenkrat devet apašev, ki so se pripeljali v avtomobilu, da odpeljejo Esnaulta. Tega so že zavili, da ga odneso v avtomobil, ko je vsled alarma, ki ga je dala strežnica, prihitelo več drugih strežajev. Apaši so spustili šefa na tla ter pobegnili čez zid. — Isto noč sta prišla dva mlada, elegantno oblečena moška v spremstvu plesalk v neko predmestno restavracijo. Pri plačevanju je eden izmed obeh lahko mišljeno pokazal večji znesek bankovcev. Ko je odšel iz restavracije, ga je takoj napadlo več apašev, ki so ga začeli z noži obdelovati. Ko je prišla policija, ni mogla najti niti gostilničarja, niti njegovih gostov. Apaši so dobili precej denarja. Oropanec je bil 20letni pravnik, sin nekega znanega politika.

Napad na velikega kneza badenskega. V Mannheim se je pripeljal dne 4. maja t. l. na tamošnji kolodvor veliki knez badenski Friderik II. Veliki knez se je pripeljal iz Karlsruhe. Ko je hotel stopiti na voz, da bi se odpeljal, je nenadoma skočil na stopnice voza neki neznan mož, ki je imel v roki majhen odprt nož. Veliki knez je moža pahnil nazaj, na kar so poslednega aretirali. Aretiranca so spoznali za duševno bolnega.

Književnost.

Pot v Črno goro; Pogled na Kotor s ceste, ki se vije v serpentinah proti Njegušu in Cetinju; odstavljene kralj portugalski Emanuel s svojo nevesto; iz Seine vlečejo avtomobili svetovno znane plesalke J. Dulkanove, v katerem sta se potopila njena otroka; predsoba Essada paše v Skadru; prikupljivi tipi arnavtov; pevovodja g. Z. Prelovac; solopevka gdč. I. Hrastova in g. M. Dežela umetnik na gosli; zlata poroka v Skednju pri Trstu, črnogorski „Slokol“ i. t. d., to je vsebina 20. številke „Slov. Ilustrovanega Tednika“. Čitajte ga in priporočajte ga!

Razširjajte „SAVO“!

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož **Makso Zaloker, Ljubljana Kra-**
kovski nasip št. 26, so dosegle dosedaj povsod najboljši sloves. Naročajte pri narodni
tvrdki, ki vam postrže po konkurenčnih cenah. 50 26-9

Dobro ohranjeno damsko **KOLO**

81 **se ceno proda.**
Natančneje se izve v upravnistvu „Save.“

Lepa meblovana soba

82 **se odda takoj.**
Izve se v upravnistvu „Save.“

Ododa se 63 3-7

mesarija

s 1. avgustom t. l., v Kranju št. 103

Dobro kolo! je želja vsakega!

Imam v zalogi svetovnoznana Puch ter različne druge vrste koles kakor tudi vse kolesarske potreščine. Ne naročajte torej koles direktno iz tovarn, ker si jih ne morete ogledati.

Vsa kolesa cenejša kot v tovarni.
Vsa popravila se izvrše točno in solidno.

Najljudneje se priporočujoč
Rudolf Krulc

78 2-2 Glavni trg, v bivši Pavšlarjevi hiši.

Pozor, kolesarji!

Naznanjam, da sem letos prevzel zastopstvo za Puch-kolesa. Kdor želi pravo Puch kolo, naj se name obrne. Imam pa v zalogi tudi še druga cenejša kolesa. Na željo pošljem cenik. Kupujem tudi razne

starine. 47 12-8
Pavel Bizjak star., Kranj št. 102.

Lepo stanovanje

se odda s 1. junijem
v Kranju, v sredini mesta.

Več se izve v upravnistvu „Save“.
Istotam se odda tudi
mesečna meblovana soba. 74 3-3

Vozni red maj-oktober proge Ljubljana-Jesenice in obratno.

552	815	937	232	433	630	944	Jesenice	d.	747	858	1103	138	552	835	1200
557	820	943	238	—	635	950	Javornik	↑	742	853	1058	133	547	830	1155
603	826	949	245	—	641	958	Žirovnica	↑	734	845	1051	124	538	821	1146
611	834	957	254	449	649	1007	Lesce	↑	724	835	1041	115	528	811	1136
615	838	1002	300	—	654	1013	Radovljica	↑	717	826	1034	108	521	804	1127
623	846	1010	310	—	703	1023	Otoče	↑	706	815	1022	1255	509	752	1115
629	852	1016	318	504	712	1032	Podnart-Kropa	↑	701	809	1016	1249	504	746	1110
638	901	1025	328	—	721	1043	Sv. Jošt	↑	649	757	1003	1237	450	735	1057
642	906	1030	333	516	725	1048	Kranj	o. d.	644	752	958	1232	445	730	1052
644	908	1032	338	517	729	1049	Škofja Loka	↑	638	748	954	1226	438	722	1046
656	922	1045	354	—	744	1101	Medvode	↑	627	737	943	1215	427	711	1035
706	933	1055	408	—	754	1111	Vižmarje	↑	613	724	932	1159	411	657	1021
714	941	1103	418	—	804	1120	Ljubljana, drž. kolodvor	↑	603	714	921	1149	359	649	1013
721	948	1110	425	—	811	1127	Ljubljana, juž. kolodvor	↑	554	702	913	1138	348	641	1005
725	952	1114	433	551	816	1131			547	654	909	1130	340	635	1010

Kolesarji!

Ako si hočete prihraniti nepotrebnih izdatkov, tedaj ne kupite in ne naročite nikjer koles ali kolesarskih potreščin, dokler ne poznate naših cen za leto 1913.

Njboljši in najcenejši nakup pri tvrdki

Karel Čamernik & Ko.,

72 10-4 Ljubljana, Dunajska cesta 9-12

-Špecialna trgovina s kolesi in motorji, avtomobili in posameznimi deli. — Mehanična delavnica in garaža.

ZAHTEVAJTE CENIK.

Največja slovenska hranilnica! Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LJUBLJANI, PREŠERNOVA ULICA ŠT. 3. 12-4

Vloge obrestuje po	Denarnega prometa do konca leta 1912	660 milijonov kron,	Vloge obrestuje po
4 1/2 0/0	vlog	42 milijonov kron,	4 1/2 0/0
	rezervnega zaklada	1 mil. 330 tisoč K.	

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

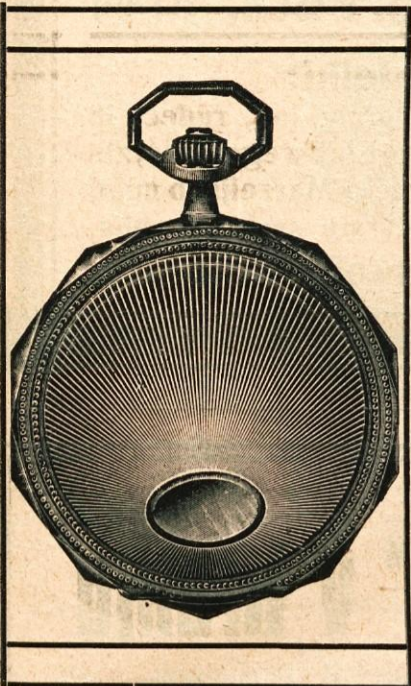
Pravi: Franck's kavnim mlinčkom najbolji pridatek za kavo!

Tovarniška znamka.

Tiskarna „SAVA“ v Kranju

se priporoča v izdelavo vseh tiskarskih del.

Ivan Levičnik
 urar in trgovec v Kranju.
 Velika zaloga
 Najcenejša in Srebrnine.
birnanskih daril
 Cene brez konkurence.
 Postrežba
 solidna.
 9 52-20

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzacker

konc. zobotehnik

v Kranju

16 52-20

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne, izven velikih praznikov na razpolago.

Vinska veletrgovina **Rudolf Kokalj, Kranj**

17-20

Priporočam svoja
 izvrstna, zjamčeno pristna
 dolenjska, metliška, štajerska in istrijska

vina

v sodih in steklenicah

Zaloga najfinejših tu- in inozemskih šampanjcev, stekleničnih vin in mineralnih voda.

Cenjene dame mesta Kranja in Gorenjske

opozarjam na **velikansko izbiro**
damskih in dekliških
slamnikov!

Velezaloga

15-20

galanterijskega, norimberškega, modnega blaga in pletenin

A. Adamič :: Kranj

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otroških vozičkov.**

Najraznovstnejše **špecerijsko blago.**

Kolodvorska restavracija

priporoča

vedno sveže **Budjeviško pivo**
 ter pristna vina in dobro kuhinjo

Krasen senčnat vrt

4 52-20

18-20

Eternit

najboljše strešno kritje

prodaja najceneje tvrdka

Merkur, Peter Majdič, Kranj

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
 davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
 davka.

Rezervni zaklad
 nad K 800.000.

Rezervni zaklad
 nad K 800.000.

7-20

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52—20

Tovarna: **Ig. Fock, Kranj**

MILO z znamko Solnce.

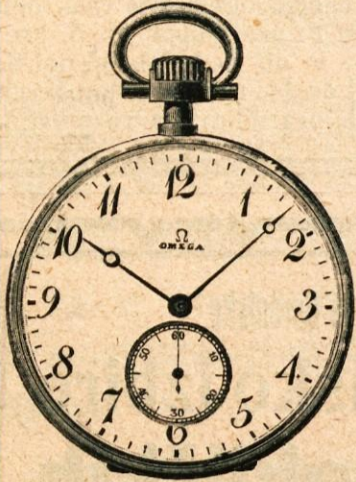
najizborneje in današnjim cenam primerno **najceneje**

zato najbolji **nadomestek** vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschweiger milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila. **Stearinske sveče. Kolomaz.**

12—20

Rudolf Rus

urar v Kranju poleg lekarne

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine

Priporoča se sl. občinstvu v nakup pripravnih raznovrstnih

birmanskih daril

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Tiskarna „Sava“ v Kranju

Vizitke, poročna naznanila, pisma, zavitke, račune, bolete, cirkularji, letake, vabila, lepake, posmrtnice,

jukste, trgovske karte, knjige v vseh velikostih, troškovniki, brošure, časopisi in sploh vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela v eni ali več barvah izvršuje v najelegantnejši obliki, hitro in najcenejše.

Garantirano višnjevo cveteča francoska lucerna predanice prosta plombirana.

Mauthnerjeva semena zelenjav in cvetic.

Veletrgovina J. & A. Majdič, Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznani najboljši dalmatinski portlad cement „Salona“ za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

Domača črna detelja predanice prosta plomb.

Vsakovrstna travna semena, krmilna pesa, korenje, čista grahara, semenski oves domač in češki.

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju poprej C. Pleiweiss

10 4—20

priporoča svojo bogato zalogo vedno največjega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

pomladansko sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske; botrom pa obleke za birmance in birmanke.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13—20

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³ / 4⁰ / 0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.